

ik
verras
je

1

Vrijheid in verbondenheid

April 2022

Vrijheid in verbondenheid

Nooit zijn de waarde van vrijheid en bevrijding zo wezenlijk ervaren als in het jaar 2022. Het jaar waarin Rusland de Oekraïne binnenviel.

Het is voor iedere generatie nodig om te blijven herdenken, en ervoor te strijden dat onze vrijheid behouden blijft.

Iets dat alleen door samenwerking en respect voor elkaar kan worden bereikt: vrijheid in verbondenheid.

Wilt u meer verhaaladviestips :

<https://www.nobb.nl/vrijheid-in-verbondenheid-oss-2022.html>

George Bernard Shaw:

*Vrijheid betekent verantwoordelijkheid,
daarom zien de meeste mensen ertegen op.*

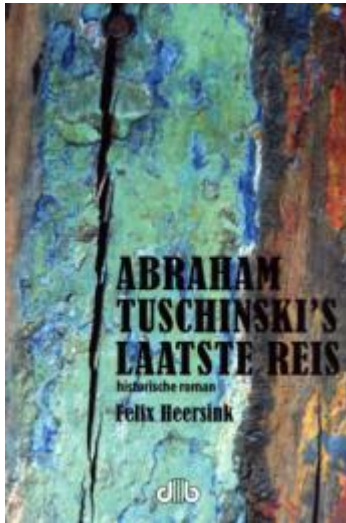

Nelson Mandela

Een mens die een ander mens van zijn vrijheid berooft, is een gevangene van de haat, opgesloten achter de tralies van vooroordelen en kleingeestigheid.

Romans

4

Abraham Tuschinski's laatste reis /Heersink, Felix

Biografische roman op basis van het leven van de Poolse-joodse Rotterdammer Abraham Tuschinski (1886-1942). Rode draad in het boek is de treinreis die Tuschinski maakt in 1942 van Westerbork naar Auschwitz in een goederenwagon met zijn vrouw Manja en ruim 70 andere lotgenoten. In deze macabere omgeving denkt hij na over zijn leven, over religie, jodendom en de oorsprong van de Duitse wreedheid. Tuschinski's leven begint in een kleermakersgezin in een dorpje nabij Lodz. Wanneer Abraham in dienst moet bij het Russische leger vertrekt hij naar Rotterdam. Zijn vrouw Manja volgt hem. Na een logement te hebben uitgebaat, begint hij een bioscoop. De onderneming groeit uit tot een bedrijf met theaters in Rotterdam en Amsterdam in de bekende 'Tuschinski-stijl'. De Tweede Wereldoorlog betekent het einde van Tuschinski en zijn Rotterdamse bioscopen.

De crèche / Rijn, Elle van

Als haar school gesloten wordt voor Joodse leerlingen kan Betty Oudkerk (17) in september 1941 de opleiding tot kinderverzorgster afmaken in de Joodse Crèche bij de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam. Ze groeit op in een gezin van vijf kinderen met een moeder die na de dood van hun vader diens stoffenhandel voortzet. Het gezin heeft veel weet van de toenemende anti-Joodse maatregelen waarmee de Duitse bezetter Joden isoleert. Vanaf juni 1942 gebruiken de Duitsers de schouwburg als verzamelpunt van Joden die via kamp Westerbork in Drenthe naar de werkkampen in onder andere Polen worden gedeporteerd. Onder leiding van hun directrice slagen Betty en twee collega's er tot september 1943 in 600 kinderen te redden van deportatie.

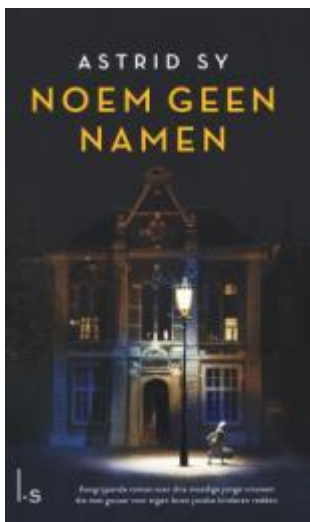
Romans

5

Schindlers lijst / Keneally, Thomas

Het ongelooflijke, maar waargebeurde verhaal van de Sudetenduitse industrieel en zwarthandelaar Oskar Schindler die zich in 1939 in Krakau vestigde en zijn Joodse arbeiders van de dood redde. Dat alles presteerde hij onder de neus van de SS met een mengeling van boerenslimheid en omkoperij en met grote persoonlijke moed.

Noem geen namen / Sy, Astrid

Een groep jongeren komt tijdens WO II in verzet tegen de deportatie van Joden vanaf de Amsterdamse Joodse Schouwburg. In de crèche tegenover de schouwburg worden Joodse kinderen opgevangen, voordat ze met hun ouders op transport gaan. De Joodse Rosie is hier kinderverzorgster. De Utrechtse studente Kaat sluit zich bij het verzet aan, nadat ze getuige was van een razzia. Daar ontmoet ze de Amsterdamse Josephine, met wie ze vele Joodse kinderen, die door Rosie uit de crèche worden gesmokkeld, door heel het land naar onderduikplekken brengt, met gevaar voor eigen leven.

Romans

6

Twee keer bidden voor het slapengaan / Wojakovski, Nadine

Het orthodox-Joodse echtpaar Edmund en Cilla, afkomstig uit Tsjecho-Slowakije, woont in Amsterdam. In de eerste oorlogsjaren maken ze mee hoe het leven hen steeds verder onmogelijk gemaakt wordt. In 1942, wanneer ze diverse keren hebben gezien hoe andere Joden als vuilnis door de nazi's worden opgehaald, moeten ze onderduiken. De grootste opgave daarbij is dat ze hun beide jonge kinderen moeten afstaan. Vanuit het perspectief van Cilla is de lezer getuige van de martelende onzekerheid, wanhoop en gekmakende verveling die volgt. De tweede helft beschrijft de periode na de bevrijding. Achterin foto's van de familieleden, afdrucken van documenten en een nawoord van de auteur, kleindochter van Cilla.

Geef nooit op / Dean, Ellie

Cliffhaven, 1940. De 17-jarige Rita blijft alleen achter als haar vader opgeroepen wordt voor het leger. Gelukkig kan ze rekenen op de steun van haar burens van Italiaanse afkomst, de familie Minelli. Al snel worden vader en zoon echter geïnterneerd. Mama Louise weet zich van verdriet geen raad en eist haar helemaal op. Wanneer ook hun huis in vlammen opgaan, wordt het voor beiden moeilijk om de moed erin te houden. Ze krijgen echter steun van Peggy Reilly en haar gezin. Laatste deel van een trilogie.

Deel 1: Een nieuw begin. Deel 2: Ver van huis.

Romans

7

Niemand weet dat jij hier bent / Giampietro, Nicoletta

Italië, Siena, 1942: Lorenzo (12) is vanwege de oorlog door zijn ouders bij zijn tante Chiara en zijn grootvader ondergebracht. Vader vecht in Noord-Afrika en moeder verblijft in Rome. Italië is fascistisch onder Mussolini en vecht tegen de geallieerden. Lorenzo wordt lid van de fascistische jeugdbrigade, maar wanneer de geallieerden later vanuit Sicilië oprukken, komen de Duitsers Italië bezetten en begint de vervolging van de Joden. Lorenzo weet zijn Joodse vriendje Daniele te verstoppen en ontdekt geleidelijk dat hem een heel vals beeld van de werkelijkheid is voorgespiegeld. Debuutroman..

Familie op de vlucht / Costeloe, Diney

In het Duitsland van 1937 krijgt het gezin Friedman te maken met de nietsontziende haat van de nazi's. Vader Kurt wordt gearresteerd en hun winkel en huis in brand gestoken. Moeder Ruth vlucht met de vier kinderen door Duitsland en belandt uiteindelijk in Wenen. Overgeleverd aan de goedheid van sommigen en het verraad van anderen proberen Kurt en Ruth hun gezin te herenigen. Terwijl de nazi's oprukken en het de Joden steeds moeilijker gemaakt wordt, lijkt de gezinshereniging uit handen van de bezetter steeds uitzichtlozer.

Romans

8

De laatste trein / Clayton, Meg Waite

Deze op historische feiten gebaseerde, lijvige roman speelt zich af in het Europa van eind jaren dertig. Het vertelt het verhaal van de onverschrokken Nederlandse oorlogsheldin Truus Wijsmuller-Meijer. Met haar kindertransporten vanuit Wenen redde 'tante Truus' de levens van duizenden Joodse kinderen.

Bij mij ben je veilig / Cameron, Sharon

Stefania Podgórska (16), Fusia, een Pools katholiek meisje verschaft onderdak aan Joodse mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De lezer volgt Fusia in alles wat ze doet, zit in haar gedachten, voelt haar angst en deelt de (talrijke) momenten waarop ze, telkens weer, haar eigen veiligheid blootstelt aan het gevaar van ontdekking met onherroepelijk de dood tot gevolg. De schrijfster baseert zich op de (ongepubliceerde) memoires van Stefania Podgórska die ze via Podgórska's zoon Ed in 2017 heeft gekregen.

Romans

Irena's kinderen / Mazzeo, Tilar

Irena Sendler (Pools: Sendlerowa, 1910-2008) wist tijdens de Tweede Wereldoorlog ruim 2000 kinderen te bevrijden uit het getto van Warschau, waar honderdduizenden Poolse joden waren opgesloten en van daaruit werden gedeporteerd. Op de meest bizarre manieren wist zij (met hulp van anderen) de kinderen uit het getto te smokkelen tot ze in 1943 werd gearresteerd, gemarteld en ter dood veroordeeld. De SS'er die de straf moest voltrekken, werd echter omgekocht en de rest van de oorlog dook Irena onder en overleefde. Na de oorlog werden haar daden lange tijd vergeten, maar uiteindelijk ontving zij verschillende onderscheidingen. Met een katern zwart-witfoto's, eindnoten en een literatuurlijst..

De code / Rudberg, Denise

Deel 1 van de serie 'Operatie Stockholm', die draait om drie vrouwen: Elisabeth, Signe en Iris. Ze verschillen totaal van elkaar, maar hebben één ding gemeen, ze kunnen ontzettend goed rekenen. Ze worden tijdens de Tweede Wereldoorlog ingezet door de Zweedse overheid om militaire codes te kraken. Daarnaast hebben ze hun persoonlijke problemen. Ze groeien naar elkaar toe en steunen elkaar waar het kan. Lukt het hen om belangrijk te zijn voor Zweden en af te rekenen met problemen uit het verleden?

Romans

10

Wil / Olyslaegers, Jeroen

Vele jaren na de Tweede Wereldoorlog vertelt de door de oorlog en het leven getekende en aftakelende Wilfried Wils aan zijn zeventienjarige achterkleinzoon zijn belevenissen en ervaringen tijdens de bezettingsjaren in Antwerpen. Hij was in die tijd een ambitieuze hulpagent (en beginnend dichter), raakte bevriend met collega Lode Metdepenningen en probeerde zich samen met hem en andere 'flikken' staande te houden in een schemerige wereld vol antisemitisme, geweld, huichelarij, verraad, losbandigheid, lafheid, vervolging, opportunisme, collaboratie en bureaucratie. Hij trouwde met Yvette (de zus van Lode) die zich later, na de zelfmoord van hun rebelse kleindochter Hilde, dood dronk. Antiheld Wilfried overleefde de oorlogsjaren, laverend tussen goed en kwaad, moed en lafheid, oorlog en dichtkunst. Shortlist Libris Literatuurprijs 2017..

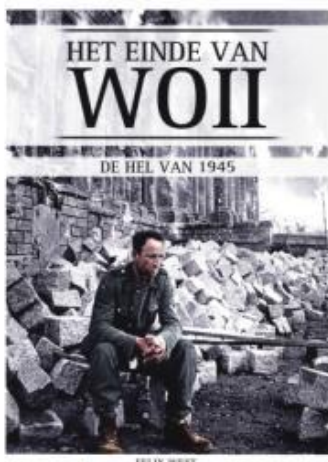

Seringenmeisjes / Kelly, Martha Hall

Drie vrouwenlevens: de Amerikaanse Caroline die in New York een goede baan heeft, de Poolse Kasia die in een Ravensbrück terecht komt en de Duitse Herta die in datzelfde kamp arts is. Via deze vrouwenogen krijgt de lezer een blik in de impact die de Tweede Wereldoorlog heeft op hen en op de wereld waar ze deel van uitmaken. Onontkoombaar komen de drie levens samen als na de oorlog Kasia en Caroline samenwerken om ervoor te zorgen dat de slachtoffers niet vergeten worden. Gedeeltelijk gebaseerd op ware gebeurtenissen..

Informatieve boeken

11

Het einde van WO II / West, Felix

In 'Het einde van WO II' komen onderwerpen aan bod als het Ardennenoffensief, de dodenmarsen en de bevrijding van Auschwitz, het einde aan het Westfront, de luchtoorlog boven 'Festung Europa', de dagboeken van Joseph Goebbels uit ondergronds Berlijn, de ineenstorting van Hitlers's Derde Rijk en de Volksfeesten en de angst voor bijtjesdag tijdens de bevrijding. Het boek beperkt zich tot het gebeuren in Europa. Het overzicht wordt gecomplementeerd met een chronologie van de laatste oorlogsmaanden en een literatuuroverzicht.

De Nederlandse bevrijdingsoorlog 1944-1945 / Doedens, A.

Het achtste deel uit de serie 'Oorlogsdossiers', een serie vlot geschreven boeken over recente gewapende conflicten; geschreven door oud-docent Nieuwe Geschiedenis dr. Anne Doedens en historicus Liek Mulder. In dit deel een overzicht van de stapsgewijze bevrijding van Nederland gedurende de periode september 1944, de slag om de Schelde en Operatie Market-Garden, tot en met juni 1945, de bevrijding van Friesland, Groningen en de Waddeneilanden. Naast het militaire verloop van de gevechtshandelingen op Nederlands grondgebied schenken de auteurs vooral aandacht aan de gevolgen voor de zwaar getroffen burgerbevolking en de soms grote verschillen van het verloop van de bevrijding per provincie. Het handzame boek is voorzien van overzichtskaarten en originele zwart-witfoto's.

Informatieve boeken

12

Verzwegen oorlogsjaren 1940-1945 / Hoppe, Johan v.

Na het einde van de Tweede Wereldoorlog had Nederland amper belangstelling voor de verhalen van de 11.000 militairen die terugkeerden uit Duitse krijgsgevangenschap. Die overigens zelf ook weinig loslieten, wetende dat andere groepen het vaak slechter hadden getroffen. Het werden de 'verzwegen oorlogsjaren'. Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) vertelt in deze fraai vormgegeven uitgave eindelijk hun verhaal. Vanaf de capitulatie en de gevangennamen tot en met de bevrijding en de repatriëring. Voor officieren betekende krijgsgevangenschap vooral honger en verveling, maar militairen van lagere rang moesten werken in de oorlogsindustrie. Velen lieten hierbij het leven, meestal als slachtoffer van geallieerde bombardementen. In het met vele foto's en kaarten geïllustreerde boek is tevens aandacht voor het oorlogsrecht, de internationale verdragen en hulporganisaties, het leven in de Duitse kampen, de inzet van de geallieerde militairen bij de Arbeitskommando's en de diverse ontsnappingspogingen.

75 jaar bevrijding 1944-1945 / Scrivner, Jane

De NOS hield 75 jaar na de bevrijding een website bij waar van dag tot dag het nieuws uit het laatste oorlogsjaar werd bijgehouden. Van de eerste septemberdagen van 1944 (Dolle Dinsdag) tot 2 september 1945 (de capitulatie van Japan) werden grote en kleine nieuwsgebeurtenissen van toen beschreven alsof het nu gebeurde. Doel was het verleden invoelbaar te maken en een breed geïnteresseerd publiek te laten zien dat de bevrijding van Nederland en Indonesië meer is dan een datum – 5 mei. Hoe ging men om met de spanningen die het lange wachten met zich meebracht? Met de toenemende terreur van de bezetter? Met de schaarste en het gebrek in die koude Hongerwinter? De beste 365 verhalen die op de website verschenen zijn in deze uitgave gebundeld.

Informatieve boeken

13

Ons vonnis werd in feite levenslang / Pit, Gerrit

Verzetsman Gerrit Pit (1921-2019) uit Steenwijk groeit op als jongste van drie kinderen en gaat na de ULO werken bij een drukkerij. Na de Duitse inval op 10 mei 1940 is hij anti-Duits, net als zijn vader, en begint verzetswerk te doen. Als zijn oudere broer kiest voor de NSB, wordt hij door hun vader de deur gewezen. Mede door hem wordt Gerrit in 1942 gearresteerd en komt hij via het Huis van Bewaring in Arnhem en Kamp Amersfoort eind 1942 terecht in concentratiekamp Sachsenhausen, waar hij veel meemaakt. Als de Russen naderen in voorjaar 1945 moet hij op 21 april mee op dodenmars. Hij overleeft, maar zijn ervaringen kan hij nooit meer loslaten. Het indringende relaas is niet alleen van regionaal, maar ook van nationaal belang, omdat het heel gedetailleerd het leven in Sachsenhausen en de reis ernaartoe beschrijft.

De tweeling van Auschwitz / Kor, Eva Mozes

Eva Mozes (1934-2019) en haar tweelingzus Miriam (1934-1993) groeien op in een welvarend Roemeens boerengezin. In 1944 worden ze getransporteerd naar Auschwitz waar ze worden onderworpen aan de beruchte experimenten van nazi-arts Mengele. Na de bevrijding verblijven ze vijf jaar in het communistisch geworden Roemenië om vervolgens te emigreren naar Israël waar ze 'voelden dat we eindelijk thuis waren'. Door haar huwelijk verhuist zij in 1960 naar Amerika waar zij zich op allerlei wijzen inzet voor het levendig houden van de herinnering aan de Holocaust.

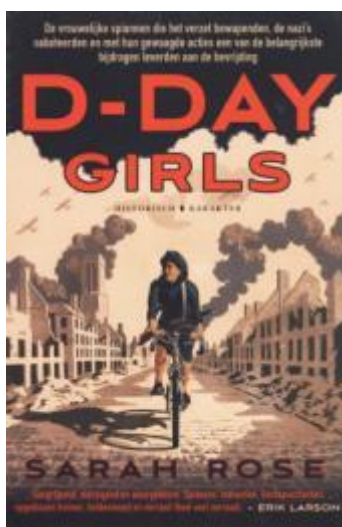
Informatieve boeken

14

De laatste getuigen /

Ter gelegenheid van 75 jaar Bevrijding in 2020 interviewde de Evangelische Omroep vijftien gewone Nederlanders die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt als kind, jongere of jongvolwassene, in een dorp of grote stad, in het westen des lands, vlakbij de Grebbeberglinie of in het oosten op de grens met Duitsland, vaak in grote gezinnen, in een diepgelovige omgeving of bijna zonder God, arm en hongerig of met een vader die aan vlees en meel wist te komen. Hun verhalen brengen de oorlog heel dichtbij en de lezer begrijpt waarom hun oorlogservaringen hun leven hebben getekend. Af en toe is er sprake van heldenmoed, maar wat in deze verhalen domineert, zijn het gewone fatsoen van mensen die anderen beschermen, de onderlinge hulpvaardigheid, alledaagse vormen van verzet. In de verhalen komen ook goede Duitsers voor en kritiek op de naoorlogse behandeling van kinderen van NSB'ers. Na elk verhaal volgen enkele bladzijden over een thema zoals de Hongerwinter of de Slag om Arnhem.

D-Day girls / Rose, Sarah

Engeland staat er in de eerste jaren van de tweede wereldoorlog praktisch alleen voor. Bijna heel Europa is veroverd door de nazi's. Frankrijk collaboreert met de Duitsers. Toch is daar ook een groep die zich tegen de Duitsers verzet. De Engelse geheime dienst SOE probeert dat vuur aan te wakkeren en levert hun geld en wapens. Geheim agenten proberen deze acties te coördineren. Omdat veel mannen ingezet worden aan het front, doet de SOE een beroep op verschillende vrouwen. Met gevaar voor eigen leven proberen ze het Franse verzet te verenigen tot een heuse strijdmacht. Het boek geeft de complexe situatie in Frankrijk goed weer. Om op goede voet te blijven met de Duitsers, pleegt de overheid afschuwelijke misdaden. Het boek oogt als een roman, maar is non-fictie.

Informatieve boeken

15

De Hongerwinter / Zaal, Wim

Wim Zaal was negen jaar oud toen West-Nederland de hongerwinter van 1944 te verduren kreeg. Puttend uit zijn herinneringen en met de kennis die hij heeft vergaard over de Duitse terreur in Nederland, beschrijft hij in een nuchtere stijl met oog voor detail hoe het dagelijks leven door de allengs verslechterende omstandigheden bepaald werd. De hongertochten, de noodkachelletjes, de 'lange rij van levende skeletten' wachtend voor de Centrale Keukens, het komt allemaal voorbij. Meer nog dan de beschrijving van zijn ervaringen geven de vele zwart-witfoto's en afbeeldingen van voedselbonnen en mededelingen van de bezetter een indringend beeld van deze oorlogsperiode waarin overleven meer en meer een levensopgave werd.

U wordt door niemand verwacht / Citroen, Michal

In deze uitgave laveert Citroen in het vele, vele dat ze vertelt tussen neutraal begrip en beschuldigende betrokkenheid. De Nederlandse regering gaf niet thuis bij repatriëring en was karig bij geldelijke tegemoetkoming; rechtsherstel kwam laat. Citroen verklaart het beleid en geeft schrijnende voorbeelden van joodse kant. Het motto was 'verder leven', maar hoe deed je dat zonder familie, huis, geld, en met alleen herinneringen? En dan was er het gesteggel over de joodse onderduikkinderen. Een gedeelte van de overlevenden vertrok uit Nederland, de anderen probeerden er het beste van te maken. Met een fotokatern, literatuurlijst en een register op geïnterviewden.

Informatieve boeken

16

De laatste getuige / Krake, Frank

Wim Alosery groeit op in een arm gezin met een stiefvader. Dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit en moet hij gaan werken in Duitsland. Na een gelukke ontsnapping duikt hij onder. Hij wordt echter gepakt en belandt uiteindelijk in drie verschillende kampen (Amersfoort, Neuengamme en Hussum) die hij overleeft door een combinatie van geluk en slimheid. Hij overleeft ook als een van de weinigen de ramp van de Cap Arcona in mei 1945. Dit boek is een goed voorbeeld van 'petit histoire'. Door het verhaal van één persoon te vertellen wordt de verschrikkelijke werkelijkheid van het leven als kampgevangenen duidelijk gemaakt en kan de lezer voelen hoe het moet zijn geweest. Het boek is voorzien van foto's, afbeeldingen en een uitklapkaart.

Leven in vrijheid is niet vanzelfsprekend / Montulet, Norma

Leven in vrijheid is niet vanzelfsprekend : een essay rond de herdenking van 75 jaar Bevrijding.

Jeugdboeken

17

De Tweede Wereldoorlog: de bevrijding / Siemensma, Ferry

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was een groot deel van Europa bezet door nazi-Duitsland. In juni 1944 met de invasie in Normandië begon de bevrijding van West-Europa. Ondertussen rukten in Oost-Europa de Russen op. Soms waren er tegenslagen, zoals bij de Slag om Arnhem. In zeven hoofdstukken wordt ingegaan op de bevrijding van Europa.

Van 10 t/m 13 jaar.

Van nul tot nu: deel 4 / Loerakker, Co

Vierde deel uit deze vijfdelige serie 'Van nul tot nu'* waarin de vaderlandse, en de daarmee samenhangende internationale, geschiedenis in stripvorm wordt weergegeven. Ankie (12) legt een geschiedenismap aan, waarbij haar opa feiten uitlegt, aanvult en in een historisch kader plaatst. Zo nodig neemt opa Ankie mee op excursie naar historische plaatsen. Zowel in de tekstballonnen als in de toelichtende teksten wordt een stortvloed aan informatie gegeven, waardoor een vrij compleet beeld ontstaat over de historie na 1940 t/m 2002.

Vanaf 11 jaar.

Jeugdboeken

18

Het verwoeste eiland / Kunst, Marco

Teun en Saar wonen met hun ouders en vijf broertjes en zusjes tijdens de Tweede Wereldoorlog op het Zeeuwse eiland Walcheren. In de herfst van 1944 lijkt de bevrijding al dichtbij, maar dan worden de dijken van Walcheren gebombardeerd en komt hun dorp Westkapelle onder water te staan. Alle dorpsbewoners moeten geëvacueerd worden naar Zuid-Beveland, waar ze een tijd wonen totdat ze kunnen terugkeren naar hun eiland. Voordat het dorp herbouwd kan worden, moeten ze eerst in Duitse bunkers wonen.

Vanaf 9 jaar. AVI E-5.

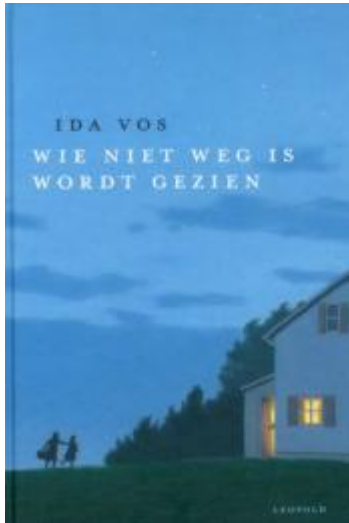
Hoe fel de zon ook scheen / Dam, Arend van

In twintig verhalen vertellen bekende en minder bekende mensen over hun belevenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Wat maakten zij mee tijdens de Duitse bezetting? Wij ontmoeten onder meer Rie Mastenbroek die drie gouden medailles won op de Olympische Spelen in Berlijn; de moedige luitenant George Maduro, naar wie Madurodam werd vernoemd; verzetsstrijdster Hannie Schaft; Miep Gies die Anne Frank en haar familie hielp onderduiken en Jan die in Duitsland moest werken. Het zijn verhalen over moed, verzet, steun, vervolging, bevrijding en wederopbouw.

Voorlezen vanaf 7 jaar. Zelf lezen 9 t/m 12 jaar.

Jeugdboeken

19

Wie niet weg is wordt gezien / Vos, Ida

Ida Vos (overleden in april 2006) schreef in 1981 haar herinneringen als joods, 11 tot 15-jarig meisje aan de bezetting op. Sterker dan in het boek van Anne Frank wordt de invloed van de oorlog op het dagelijkse leven beschreven: verduisteren, fietsen vorderen, zitverbod op banken, dragen van de ster, onderduiken op meer adressen enzovoort.

Vanaf 11 jaar.

Vet oud! Tweede Wereldoorlog / Zuiderveld, Richard

Hoe was het om als jongere de Tweede Wereldoorlog mee te maken? Lees hun 15 verhalen over o.a. het verzet, de NSB, Jodenvervolging, de Hongerwinter en de Hitlerjugend. Met tips voor musea, stripachtige kleurenillustraties en -foto's. Vanaf ca. 12 jaar.

Jeugdboeken

20

Kiezen in de oorlog / Jongbloed, Marte

In mei 1940 breekt in Nederland een oorlog uit. De Duitsers vallen het land binnen. De vader van Gijs helpt de Duitsers als NSB'er. Gijs vindt het eerst wel stoer, maar later gebeuren er heel nare dingen. De Joden worden opgepakt en naar strafkampen gebracht. Gijs heeft een vriendin die ook Joods is, Leah. Zij moet onderduiken. De broer van Gijs is tegen de Duitsers en zit in het verzet. Wanneer het zusje van Gijs sterft, is het gezin zo verdrietig! Hoe zal de oorlog aflopen voor Gijs en zijn familie? Op de interactieve website www.kiezenindeoorlog.nl die bij het boek hoort, staan filmpjes en foto's over de Tweede Wereldoorlog. Vanaf ca. 13 jaar..

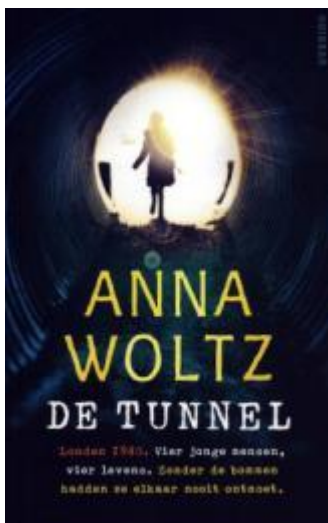

Reis door de nacht / Vries, Anne de

Deze omnibus beschrijft de belevenissen van de Drentse familie De Boer tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hoofdpersoon is de oudste zoon Jan (16), die aan het begin van de oorlog samen met zijn vader kennismaakt met het verzetswerk. Later gaat hij ook zelf actief deelnemen aan het georganiseerde verzet. De vier delen waarin het boek is verdeeld, beschrijven de verschillende fasen van de oorlog. Bevat verklarende woordenlijst. Vanaf ca. 13 jaar..

Jeugdboeken

21

De tunnel / Woltz, Anna

In september 1940 begint de Blitz en maandenlang wordt Londen gebombardeerd. Tienduizenden inwoners schuilen in de Ondergrondse en zo ook vier jongeren die elkaar in de Tunnel leren kennen. Alle vier met hun eigen verhaal, maar de afgrijselijke oorlogssituatie met veel doden als gemeenschappelijk element. Ella (14), de vertelster, die het besmettelijke polio heeft gehad en maanden ziek is geweest. Ze leert Jay kennen, een jongen van de straat die alles is kwijtgeraakt, en die probeert op een volgens Ella oneerlijke wijze geld te verdienen. Ook leert ze Quinn (15) kennen, een adellijk meisje dat van huis is weggelopen en later met de broer van Quinn, Sebastian, gaat. Als lezer laat je je meeslepen en door haar ogen leer je de andere jongeren kennen. Het is een verhaal van overleven en één van hen overleeft de bombardementen dus niet. Maar ook een verhaal van een ontluikende verliefdheid tussen twee jongeren, en over de saamhorigheid tussen Ella en haar broertje. Vanaf 12 jaar.

Waarom de maan verdwijnt / Letterie, Martine

Lotti woont met haar ouders in een groot huis in Nederlands Oost-Indië. Haar Indische baboe (kindermeisje) vertelt haar prachtige verhalen. Maar dan breekt in Nederland de Tweede Wereldoorlog uit. Kort daarna vallen Japanners Indië binnen en wordt alles anders. Lotti raakt alles kwijt en belandt samen met mama in een kamp. De verhalen in Lotti's hoofd kunnen door niemand worden afgepakt en geven haar kracht en fantasie om te overleven. Het boek is verdeeld in vijf delen: voor de oorlog, de oorlog dichterbij, kampleven, weer vrij, en naar Nederland.

Voorlezen vanaf 8 jaar.

Jeugdboeken

22

Bommen op ons huis / Letterie, Martine

In mei 1940 verliest Fien tijdens het bombardement van de Duitsers op Rotterdam in een klap haar vader en haar huis. Met haar moeder en broertje vlucht zij, voor een groot deel lopend, naar Middelburg. Als ze daar aankomen, staat hun een volgend bombardement te wachten. Van argeloos, beschermd schoolmeisje verandert Fien plotseling in iemand die verantwoordelijk is voor haar bijna 6-jarige broertje en haar door de schok geestelijk verdoofde moeder. Ze beseft dat haar Joodse buurjongen David in een nog moeilijker situatie is. Hij probeert via Zeeland naar Engeland te vluchten. Vanaf 10 jaar.

Oorlogsgeheimen / Vriens, Jacques

Het Zuid-Limburgse dorp waar Tuur (11) samen met zijn familie woont, is bezet door de Duitsers. Tuur en zijn buurmeisje Maartje vinden dit erg spannend. De volwassenen proberen zoveel mogelijk voor de kinderen geheim te houden. Wie in het dorp is nog te vertrouwen? Iedereen is bijvoorbeeld bang voor de familie Nijskens, NSB-ers bij uitstek. Maartje vertelt Tuur dat ze zelf een groot geheim heeft. Als Maartje samen met haar oom en tante meegenomen wordt door de Duitsers, komt de oorlog voor Tuur wel erg dichtbij. Verfilmd. Vanaf 10 jaar.

Jeugdboeken

23

Een meisje op Schindler's list / Finder, Rena

De Joodse Rena Finder groeide op in de Poolse stad Krakau. Ze was elf toen de nazi's kwamen, de Joden beperkingen oplegden, hun banen en eigendommen afnamen, hen opsloten in een getto en tenslotte transporteerden naar werk- en vernietigingskampen. Rena beschrijft hoe zij als tiener deze tijd beleefde, voortdurend leefde in angst, familie en vrienden kwijt raakte, en hoe ze samen met haar moeder het geluk had om te mogen werken in de fabriek van Oskar Schindler. Na de oorlog bleek hun oude huis in Krakau bewoond door anderen en familie was er niet meer. De nu 90-jarige schrijfster pakte na de oorlog het leven weer op. Ze trouwde en verhuisde naar de VS, waar ze in de jaren zeventig in scholen sprak over haar oorlogservaringen. Vanaf ca.10 jaar..

Verraad met Sinterklaas / Ede, Bies van

Tijdens de hongerwinter van 1944 ontmoeten in Haarlem Ad, Bram en Dorus elkaar als ze naar eten zoeken. De drie jongens van een jaar of 13 komen uit heel verschillende families: Jehova's getuigen, communisten en NSB-ers. Tijdens een razzia op 6 december worden de oudere broers van Ad en Bram opgepakt. Bij deze razzia blijken de soldaten precies te weten waar ze moeten zoeken. Al snel wordt er aan verraad gedacht. Als de broer van Bram tijdens het transport weet te ontsnappen, wordt hij verborgen in het tuinhuisje van de NSB-familie van Dorus op het volkstuintencomplex. De drie jongens voorzien hem van voedsel, verrichten diverse koeriersdiensten en proberen te achterhalen wie er achter het verraad zit. Vanaf 13 jaar.

Jeugdboeken

24

Het kindertransport / Beer, Fedor de

Na de dood van haar reislustige oma vindt Marit (13) op aanwijzing van Emanuel een doos met kaarten in oma's huis. De Joodse Emanuel kwam in 1943 in kamp Sobibor om, en verschijnt nu als geest aan Marit om te helpen oma's geheim te ontrafelen. Moeder Eva (beroemd concertvioliste) kent haar moeders verleden niet. Overgrootmoeder Hendrikje is wel op de hoogte. Hendrikje vertelt Marit haar emotionele betrokkenheid bij de kinderen die in 1943 van kamp Vught naar een vernietigingskamp in Polen werden gestuurd. Vanaf 11 jaar.

De jongen op de berg / Boyne, John

De 7-jarige Franse weesjongen Pierrot wordt in 1935 door zijn Duitse tante Beatrix uit het weeshuis gehaald en meegenomen naar een villa op een Oostenrijkse berg, waar ze als huishoudster werkzaam is. Het is het huis van Adolf Hitler. Beatrix denkt dat hij hier veilig kan opgroeien, maar de jonge naïeve Pierrot wordt er verleid door het nazisme. Uiteindelijk betaalt Pierrot hier na de oorlog een hoge prijs voor. Vanaf 12 jaar.